

STRATEGIA INWESTYCYJNA INSTRUMENTU Wsparcie krajowego systemu energetycznego

Fundusz Wsparcia Energetyki

WARSZAWA, LIPIEC 2024

Spis treści

Słownik skrótów	3
Słownik pojęć.....	3
1. Wprowadzenie	5
1.1 Cel wsparcia	5
2. Polityka inwestycyjna	11
2.1 Priorytety inwestycyjne	11
2.2 Ostateczni odbiorcy wsparcia	12
2.3 Wybór projektów i zasada „DNSH”	12
2.4 Typ instrumentu finansowego	17
2.5 Produkt finansowy	17
2.6 Strategia wyjścia	19
3. Funkcjonowanie Instrumentu	19
3.1 System wdrażania	20
3.2 Zadania BGK	21
4. Harmonogram instrumentu i kamienie milowe	21
5. Wskaźniki inwestycji.....	22
6. Ryzyka	23
7. Monitoring i sprawozdawczość	24
8. Kontrola i nadzór	24
9. Informacja i promocja	25
10. Aktualizacja Strategii Inwestycyjnej	25

Słownik skrótów

- 1) **BGK** – Bank Gospodarstwa Krajowego,
- 2) **IOI** – Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji,
- 3) **JST** – Jednostki Samorządu Terytorialnego,
- 4) **KE** – Komisja Europejska,
- 5) **KPO** – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- 6) **MF** – Ministerstwo Finansów,
- 7) **MKiŚ** – Ministerstwo Klimatu i Środowiska,
- 8) **Minister** – Minister właściwy ds. klimatu i środowiska,
- 9) **OZE** – odnawialne źródła energii,
- 10) **RRF** – Recovery and Resilience Facility ([PL] Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności),
- 11) **UE** – Unia Europejska,
- 12) **FWE** – Inwestycja G3.1.4 Wsparcie krajowego systemu energetycznego (Fundusz wsparcia energetyki) realizowany w ramach KPO (dalej również jako „Instrument”).

Słownik pojęć

- 1) **Instytucja odpowiedzialna za inwestycję** - minister kierujący działem administracji rządowej, któremu zgodnie z planem rozwojowym zostało powierzone zadanie realizacji inwestycji;
- 2) **Inwestycja** – inwestycja w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności², zwanego dalej „rozporządzeniem KPO”, odpowiadająca inwestycji, programowi, projektowi, działaniu lub ich zespołowi, wskazanym w ramach KPO, zmierząca do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji;
- 3) **Kamienie milowe** – mierniki postępów w realizacji reformy lub inwestycji, mające charakter jakościowy w rozumieniu art. 2 pkt 4 rozporządzenia KPO;
- 4) **Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności** – plan rozwojowy, o którym mowa w art. 5 pkt 7aa ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 i 1273), zwanej dalej „uzppr”, współfinansowany ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zdefiniowany w dokumencie programowym określającym cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje;
- 5) **Ostateczny odbiorca wsparcia** – podmiot realizujący przedsięwzięcie, o którym mowa w art 14a pkt 6 uzppr;

² Dz. Urz. UE L 57 z 18.02.2021, str. 17, z późn. zm.

- 6) **Pożyczkobiorca** - ostateczny odbiorca wsparcia lub podmiot będący bezpośrednim (lub pośrednim) właścicielem/współwłaścicielem spółki prowadzącej bezpośrednio przedsięwzięcie inwestycyjne.
- 7) **Przedsięwzięcie** – element inwestycji realizowany przez ostatecznego odbiorcę wsparcia, zmierzający do osiągnięcia założonego celu inwestycji w rozumieniu art. 141a pkt 8 uzppr;
- 8) **System teleinformatyczny** – system teleinformatyczny tworzony i utrzymywany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do obsługi m.in. reform, inwestycji i przedsięwzięć w ramach KPO;
- 9) **Umowa IOI-BGK** – Umowa o powierzeniu zadań związanych z realizacją inwestycji G3.1.4 w formie wsparcia zwrotnego w ramach planu rozwojowego;
- 10) **Wskaźniki** – wartości docelowe, o których mowa w art. 2 pkt 4 rozporządzenia KPO.

1. Wprowadzenie

Na podstawie dogłębnej oceny sytuacji społeczno-gospodarczej spowodowanej wybuchem pandemii COVID-19, identyfikacji wyzwań związanych z odbudową i transformacją gospodarki polskiej i europejskiej w kierunku zwiększenia ich produktywności i odporności strukturalnej, opracowano Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

KPO określa cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje. Dokument stanowi podstawę ubiegania się o wsparcie z europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Zawartość KPO oparta jest na rozporządzeniu KPO oraz odpowiednich wytycznych KE.

Zgodnie z art. 4 rozporządzenia KPO, realizacja KPO służy promowaniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej przez zwiększenie odporności, gotowości na wypadek sytuacji kryzysowych, zdolności dostosowawczych i potencjału wzrostu gospodarczego, łagodzeniu społecznych i gospodarczych skutków kryzysu, w szczególności dla kobiet (realizując w ten sposób cele Europejskiego Filaru Praw Socjalnych), wspieraniu zielonej transformacji, przyczynianiu się do realizacji unijnych celów w zakresie klimatu oraz transformacji cyfrowej. W ten sposób interwencje realizowane w KPO wspierają cele UE w zakresie wzrostu konwergencji społeczno-gospodarczej, odbudowy i promowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego i integracji gospodarek UE, a także tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy oraz strategicznej autonomii UE i otwartej gospodarki, generującej europejską wartość dodaną.

KPO koncentruje swoje działania na sześciu europejskich filarach odpowiedzi na kryzys i budowy odporności, tj.: 1) zielonej transformacji, 2) transformacji cyfrowej, 3) inteligentnym i trwałym wzroście sprzyjającym włączeniu społecznemu, 4) spójności społecznej i terytorialnej, 5) opiece zdrowotnej oraz odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej, 6) polityce na rzecz następnego pokolenia, takie jak edukacja i umiejętności.

Do września 2026 r. na realizację celów przyjętych w KPO planuje się wydatkowanie całej dostępnej dla Rzeczypospolitej Polskiej w ramach RRF sumy środków bezzwrotnych w wysokości 25,28 mld euro. Zakres wskazanych w ramach KPO reform wymaga również dodatkowego wsparcia z części zwrotnej Rzeczpospolita Polska zawnioskowała do KE o 34,5 mld euro z części pożyczkowej RRF. Łącznie w ramach KPO zaplanowano wydatkowanie 59,82 mld euro. Kierunki wydatkowania środków finansowych odpowiadają na zidentyfikowane wyzwania i priorytety UE określone w art. 3 rozporządzenia KPO.

1.1 Cel wsparcia

Wyzwania:

Atak zbrojny Federacji Rosyjskiej na Ukrainę 24 lutego 2022 r. i wykorzystywanie przez agresora surowców energetycznych jako kluczowego instrumentu wpływu na państwa wspierające Ukrainę doprowadziły do poważnych zaburzeń na światowych rynkach energii. Zagrożona została stabilność dostaw surowców energetycznych, gwałtownie wzrosły ceny

paliw kopalnych (co nałożyło się na trend wzrostowy wywołany popandemicznym ożywieniem gospodarczym) i w efekcie energii. Średnia cena węgla kamiennego (zmiana średniej ze stycznia 2022 r. wobec średniej ceny dziennej między 24 lutego a 1 czerwca 2022 r.) wzrosła o ok. 69%, gazu z USA o ok. 55%, gazu europejskiego o ok. 27%, a ropy naftowej o 29%³.

Z powodu historycznych uwarunkowań, a także istniejącej infrastruktury przesyłowej, głównym dostawcą paliw kopalnych do Rzeczypospolitej Polskiej była Federacja Rosyjska. W 2021 r., czyli w roku poprzedzającym wybuch wojny, udział w imporcie z tego kraju ropy naftowej wyniósł 60,2%, gazu ziemnego – 56,8% i węgla kamiennego – 66,1%⁴. Mimo postępów w procesie dekarbonizacji gospodarki udział węgla kamiennego w strukturze produkcji energii elektrycznej w Polsce w 2022 r. wyniósł 42,6%, węgla brunatnego 26,5%, a gazu ziemnego 3,3%⁵. Konieczne stało się zatem zapewnienie szybkiego uniezależnienia krajowej gospodarki od paliw kopalnych importowanych z Federacji Rosyjskiej. Dlatego kluczowa jest w krótkim horyzoncie czasowym dywersyfikacja dostaw oraz przyspieszenie rozbudowy infrastruktury gazowej, natomiast w dłuższym- zastępowanie konwencjonalnych źródeł wytwarzania energii (zasilanych węglem) źródłami zeroemisyjnymi. Znaczny wzrost kosztów wytwarzania energii w energetyce zawodowej, zwiększenie unijnych ambicji klimatycznych i wzrost świadomości ekologicznej przedsiębiorców i konsumentów, skierowały uwagę na potrzebę przyspieszenia zielonej transformacji kluczowych sektorów gospodarki.

W ramach diagnozy zidentyfikowano między innymi następujące wyzwania szczegółowe związane z zagwarantowaniem bezpieczeństwa energetycznego przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności gospodarki i ochrony odbiorców wrażliwych:

- niski udział OZE i paliw zielonych i niekopalnych w miksie energetycznym;
- niedostosowana do obecnych wyzwań elektroenergetyczna infrastruktura sieciowa wymagająca rozbudowy i modernizacji m.in. w celu przyłączania nowych mocy OZE i ograniczania przerw w dostawach energii, w szczególności na obszarach wiejskich;
- niewystarczające zazielenienie przedsiębiorstw;
- rozwój bezemisyjnego transportu.

Krajowy system energetyczny w Polsce mierzy się przede wszystkim z takimi wyzwaniami jak:

- **rosnące zapotrzebowanie na energię:** Polska ma jeden z najszybciej rosnących poziomów zapotrzebowania na energię w Europie, co wymaga inwestycji w nowe źródła energii oraz modernizację istniejącej infrastruktury. W okresie ostatnich kilku dziesięcioleci Polska odnotowała znaczny wzrost gospodarczy, co przyczyniło się do zwiększenia zapotrzebowania na energię. Jednocześnie, ze względu na wiele czynników, w tym niedostosowaną infrastrukturę energetyczną i niską efektywność

³ OECD Economic Outlook 2022

<https://www.oecd-ilibrary.org/sites/62d0ca31-en/index.html?itemId=/content/publication/62d0ca31-en>

⁴ Eurostat

⁵ Informacja statystyczna o energii elektrycznej, nr 12 (348), Agencja Rynku Energii, grudzień 2022

energetyczną, Polska ma wyższe zużycie energii na jednostkę produkcji niż wiele innych krajów europejskich, według danych Eurostatu, w 2020 r. Polska zużyła 0,253 toe (ekwiwalent tony oleju) energii na jednostkę PKB, podczas gdy średnia dla Unii Europejskiej wynosiła 0,177 toe na jednostkę PKB;

- **wzrost kosztów energii:** wraz ze wzrostem kosztów paliw kopalnych i rozwijaniem się technologii związanych z produkcją energii z odnawialnych źródeł, koszty produkcji energii elektrycznej i ciepła w Rzeczypospolitej Polskiej rosną, co wpływa na ceny dla odbiorców końcowych;
- **wysoki poziom emisyjności produkcji energii:** polska energetyka wciąż opiera się na wykorzystaniu paliw kopalnych, co powoduje wyższe niż ze źródeł odnawialnych i niekopalnych emisje gazów cieplarnianych. Co więcej, Rzeczpospolitą Polską wiążą zobowiązania w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- **starzejąca się infrastruktura:** większość infrastruktury energetycznej w Rzeczypospolitej Polskiej została zbudowana w latach 70. i 80. XX wieku. Z tego powodu wiele elementów sieci energetycznej, w tym linie przesyłowe i dystrybucyjne oraz stacje transformatorowe, wymaga modernizacji lub wymiany, aby zapewnić stabilność i niezawodność dostaw energii;
- **lokalizacja geograficzna miejsc wytwarzania energii:** polskie miejsca wytwarzania energii są rozłożone nierównomiernie terytorialnie i często niepołączone ze sobą w sposób wystarczający do zapewnienia stabilnych i niezawodnych dostaw energii. Większość dużych wytwórców energii znajduje się na południu kraju, ze względu na występujące tam historycznie wysokie zapotrzebowanie, co współcześnie powoduje konieczność przesyłu energii na duże odległości i zwiększa poziom strat energii oraz ryzyko awarii;
- **konieczność zwiększenia udziału energii z odnawialnych źródeł energii (OZE):** w ostatnich latach w Rzeczypospolitej Polskiej zanotowano znaczny wzrost inwestycji w sektorze OZE oraz w produkcji i dystrybucji biopaliw. Polska jest liderem w Europie w produkcji biokomponentów, takich jak etanol i biodiesel; jednocześnie osiągnięcie celów zmniejszenia emisji wymaga dalszych inwestycji w zakresie wytwarzania i wykorzystania energii z OZE;
- niski poziom w porównaniu do tradycyjnych paliw kopalnych wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji zielonych i niekopalnych paliw alternatywnych: rynek skupia się obecnie głównie na biopaliwach, w tym na biogazie, biopaliwach ciekłych oraz biopaliwach stałych. Rynek zielonego wodoru w RP jest wciąż na początkowym etapie rozwoju, jednak zyskuje coraz większą uwagę ze strony rządu oraz przedsiębiorców - przedsiębiorstwa poszukują możliwości wykorzystania zielonego wodoru w przemyśle ciężkim, transporcie, energetyce i rolnictwie;
- energochłonność i emisyjność przedsiębiorstw: wiele polskich przedsiębiorstw wciąż korzysta ze starszych technologii, które są mniej wydajne i bardziej zanieczyszczające środowisko oraz wysokoemisyjne; według danych GUS za 2019 r. najwięcej emisji

gazów cieplarnianych w Rzeczypospolitej Polskiej pochodziło z sektorów energetyki (36,6%), przemysłu (30,8%), transportu (12,6%) oraz rolnictwa (8,7%). Jednocześnie, według raportu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości z 2020 r. wśród przedsiębiorstw w RP najwięcej energii zużywają firmy przemysłowe (52,3%), a następnie handlowe i magazynowe (22,5%), budowlane (11,8%) oraz transportowe (5,5%);

- rozwój zielonego przemysłu: zielony przemysł w Rzeczypospolitej Polskiej zaczyna rozwijać się dynamicznie i jest uznawany za jeden z kluczowych sektorów gospodarki, który przyczynia się do ograniczania emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów naturalnych, Przemysł ten obejmuje szereg branż, w tym produkcję urządzeń do produkcji energii z OZE, budowę farm wiatrowych i elektrowni słonecznych, produkcję i dystrybucję biopaliw, a także produkcję urządzeń oświetleniowych i izolacyjnych oraz recykling i przetwarzanie odpadów. Mimo pozytywnych tendencji zielony przemysł w RP wciąż pozostaje w początkowej fazie rozwoju w porównaniu z innymi krajami europejskimi. Potrzebne jest dalsze inwestowanie w infrastrukturę, technologie i innowacje, aby umożliwić sektorowi zielonego przemysłu pełen rozwój i przyczynić się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju.

Transformacja obszaru energetyki w Rzeczypospolitej Polskiej wymaga olbrzymich nakładów finansowych, z których istotna część powinna zostać poniesiona już w najbliższych latach. Wysoki stopień wykorzystania węgla kamiennego zarówno w elektroenergetyce, jak i w szeroko rozumianym ciepłownictwie i ogrzewnictwie powoduje, że koszty transformacji będą wyższe niż w innych państwach członkowskich UE. Jednym z obszarów, które wymagać będą najwyższych nakładów inwestycyjnych jest elektroenergetyka. Transformacja podsektora wytwarzania polegać będzie na stopniowym wycofywaniu mocy węglowych i zastępowaniu ich źródłami zeroemisyjnymi, w tym odnawialnymi źródłami energii. Mając na uwadze fakt, że źródła te będą przyłączane na wszystkich poziomach napięć (począwszy od instalacji domowych przyłączanych do sieci niskiego napięcia, a skończywszy na morskich farmach wiatrowych przyłączanych do sieci najwyższych napięć), potrzebne są znaczące nakłady finansowe w obszarze przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej. Równie istotne i pilne są potrzeby w zakresie ciepłownictwa. Zaledwie ok. 20% systemów ciepłowniczych w RP ma status „efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych i chłodniczych”, przy czym ze względu na planowaną zmianę tej definicji większość z ww. 20% utraci ten status. Produkcja ciepła na poziomie odbiorców końcowych jest także w bardzo dużym stopniu oparta o energetyczne wykorzystanie węgla kamiennego, a potrzeby inwestycyjne w tym zakresie w samym tylko sektorze gospodarstw domowych są szacowane na kwotę ponad 100 mld zł. Znaczące potrzeby inwestycyjne są także w zakresie infrastruktury do produkcji paliw zeroemisyjnych dla transportu, szczególnie w zakresie biopaliw II generacji i wodoru odnawialnego.

Cel:

Głównym celem dla Komponentu G. „REPowerEU” jest przyczynienie się do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych w Rzeczypospolitej Polskiej i dalsze umożliwienie transformacji energetycznej przez wspieranie wdrażania odnawialnych źródeł energii i zwiększenie zdolności sieci elektroenergetycznych do integracji tych źródeł energii. Komponent ten ma również na celu poprawę bezpieczeństwa dostaw energii.

Zielona transformacja staje się głównym priorytetem dla rozwoju gospodarki. Inwestycje w czyste oraz cyfrowe technologie przyczynią się do zwiększenia odporności polskiego systemu energetycznego.

Priorytetowo zostaną potraktowane sieci elektroenergetyczne z uwagi na potrzebę przyłączenia nowych OZE i zapewnienie stabilności systemu energetycznego.

Konieczne jest wzmożenie wysiłków, głównie przez operatorów systemu elektroenergetycznego, związanych z rozwojem i modernizacją sieci niskiego, średniego, wysokiego i najwyższego napięcia, tak by infrastruktura sieciowa była w stanie nadążyć za postępującą transformacją energetyczną oraz gospodarczą kraju. Najważniejsze wyzwania związane są z: rosnącym udziałem OZE i integracją tych źródeł w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym, elektryfikacją transportu i rozwojem elektromobilności, koniecznością modernizacji i skablowania sieci niskich i średnich napięć, wdrożeniem systemu inteligentnych liczników, cyfryzacją i automatyzacją sieci, rozbudową systemów informatycznych, cyberbezpieczeństwem oraz zapewnieniem stałych i niezawodnych dostaw energii elektrycznej do odbiorców.

Kluczowa jest rozbudowa infrastruktury energetycznej (w tym sieci przesyłowych i dystrybucyjnych z wykorzystaniem technologii smart grid) i magazynów energii. Szczególną rolę dla rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów (wyprowadzenie mocy z OZE, zasilanie przemysłu) pełni sieć 110 kV oraz 220 kV, która stanowi podstawę dla zapewnienia bezpieczeństwa pracy systemu dystrybucyjnego. Sieć ta jest koordynowana z siecią przesyłową, a także jest wykorzystywana w zarządzaniu kryzysowym.

Rozwój inteligentnej infrastruktury elektroenergetycznej umożliwi dalsze przekształcanie systemu elektroenergetycznego z systemu jednokierunkowego (tzw. pasywnego) w system dwukierunkowy, z aktywnym udziałem odbiorców energii elektrycznej. Inwestycje w sieci przesyłowe umożliwią m.in. odbiór mocy z morskich farm wiatrowych na północy RP, czy, w dalszej perspektywie, z elektrowni jądrowych. Rozwój sieci dystrybucyjnych przyczyni się natomiast do skuteczniejszej i szybszej integracji odnawialnych źródeł energii w systemie elektroenergetycznym, w szczególności w związku z potrzebą rozwoju energetyki prosumenckiej w Rzeczypospolitej Polskiej. Projekty te będą miały kluczowe znaczenie zarówno dla przyłączania nowych instalacji OZE na obszarach wiejskich i miejskich, regionalnego rozwoju gospodarczego oraz dalszego zwiększenia bezpieczeństwa i niezawodności funkcjonowania sieci elektroenergetycznej w RP. Jest to szczególnie ważne na

mających wysoki potencjał rozwoju OZE obszarach wiejskich, gdzie linie dystrybucyjne są często przestarzałe i niedostosowane do potrzeb zarówno odbiorców, jak i wytwórców. Konieczne jest także zapewnienie odpowiednich przepustowości pozwalających na wyprowadzanie tej energii z sieci niskiego i średniego napięcia do sieci wysokiego napięcia. Inwestycje te będą miały pozytywny wpływ na funkcjonowanie europejskiego rynku energii i wdrażanie założeń pakietu „Gotowi na 55”.

Szczególnie istotne dla procesu transformacji energetycznej będą działania zapewniające możliwie największe wykorzystanie niskoemisyjnych źródeł wytwórczych i wzmocnienie elastyczności systemu energetycznego. Efektywność wykorzystania infrastruktury ulegnie zwiększeniu m.in. przez współdzielenie przyłącza przez źródła OZE przyłączone do sieci w jednym miejscu przyłączenia, czyli tzw. cable pooling. Obecnie w polskich warunkach fotowoltaika wykorzystuje dostępną moc przyłączeniową ze współczynnikiem wykorzystania około 10%. Z kolei elektrownie wiatrowe wykorzystują moc przyłączeniową ze współczynnikiem wykorzystania na poziomie około 20-30%. Zatem połączenie tych dwóch technologii sprawi, że współczynnik wykorzystania mocy przyłączeniowej wzrośnie. Jednocześnie bezpieczeństwo systemu zostanie zapewnione przez bezwzględny zakaz przekroczenia dostępnej mocy przyłączeniowej przyznanej łącznie wszystkim instalacjom w miejscu przyłączenia do sieci. Dzięki temu rozwiązaniu w pierwszej kolejności w sposób optymalny zostanie wykorzystana istniejąca infrastruktura sieciowa, co pozwoli na lepsze wykorzystanie środków finansowych w innych obszarach sieci.

Przyspieszenie procesu dekarbonizacji wymagać będzie również dodatkowych interwencji w sektorach elektroenergetyki i ciepłownictwa – przez stopniowe wycofywanie paliw kopalnych i zastępowania ich zeroemisyjnymi i odnawialnymi źródłami energii, rozbudowę i modernizację sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, poprawę efektywności energetycznej oraz rozwój zielonego przemysłu, w tym przez zwiększenie roli zielonych innowacji.

Istotne w procesie transformacji będą również działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Przyczynią się one przede wszystkim do zmniejszenia konsumpcji energii, przez co możliwa będzie również redukcja emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych. Zastosowanie działań np. proefektywnościowych przez przedsiębiorstwa pozwoli na spadek ich energochłonności, a przez to również wpłynie na poprawę konkurencyjności. Istotne jest także wsparcie przedsiębiorstw w pracach nad zielonymi technologiami i produktami pożądanymi ze względów środowiskowych.

Włączenie i zaangażowanie szerszego spektrum przedsiębiorstw jest kluczowe dla zredukowania zależności od paliw kopalnych i osiągnięcia celów klimatycznych. Wdrażanie zielonych rozwiązań w przedsiębiorstwach będzie koncentrowało się na usprawnianiu procesów przemysłowych i energetycznych w celu poprawy efektywności energetycznej i zmniejszenia energochłonności, prowadzących do zmniejszenia i większej racjonalizacji zużycia energii wraz z inwestycjami w OZE. Realizacja niniejszej inwestycji wpłynie na

zmniejszenie kosztów transformacji energetycznej wszystkich sektorów gospodarki oraz gospodarstw domowych.

2. Polityka inwestycyjna

2.1 Priorytety inwestycyjne

Instrument pn. Wsparcie krajowego systemu energetycznego - FWE (Fundusz wsparcia energetyki) będzie realizowany przez przekazanie środków KPO z inwestycji G3.1.4 do BGK. Fundusz będzie wspierał głównie przedsięwzięcia inwestycyjne w zakresie efektywności energetycznej, budowy odnawialnych źródeł energii i infrastruktury niezbędnej do jej transportu we wszystkich podsektorach energetyki oraz w sektorze końcowych odbiorców energii, w szczególności w sektorze przedsiębiorstw.

Do wspieranych typów inwestycji na poziomie Ostatecznego odbiorcy wsparcia należą:

- a) budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych, ciepłowniczych i gazowych (dla gazów zdekarbonizowanych),
- b) budowa odnawialnych źródeł energii (wraz z instalacjami do produkcji odnawialnego wodoru i magazynami energii) w sektorze elektroenergetyki i ciepłownictwa,
- c) budowa magazynów energii elektrycznej sprzyjających integracji OZE w systemie elektroenergetycznym,
- d) zwiększenie efektywności energetycznej przedsiębiorstw i budynków wraz z instalacją odnawialnych źródeł energii i systemami magazynowania energii,
- e) instalacje zmniejszające emisyjność i energochłonność przedsiębiorstw,
- f) budowa infrastruktury do produkcji biometanu, biopaliw II generacji i odnawialnego wodoru na cele transportowe.

Elementem wsparcia może być również rozwijanie specjalistycznych umiejętności dotyczących transformacji zielonej i energetycznej w zielonych branżach, co może przyczynić się do zwiększenia zatrudnienia w tych sektorach gospodarki oraz przyspieszyć transformację energetyczną kraju.

Do kosztów inwestycyjnych zaliczane są również m.in. koszty ponoszone w okresie przygotowania projektu (w szczególności koszty doradztwa technicznego, prawnego i finansowego związanego z przygotowaniem projektu oraz pozyskaniem finansowania).

Jednocześnie, biorąc pod uwagę środki pochodzące m.in. z polityki spójności, ukierunkowane głównie na finansowanie małych i średnich inwestycji, w ramach FWE wspierane będą co do zasady inwestycje strategiczne, o dużym oddziaływaniu na rynek.

Inwestycja FWE, będzie zgodna z kierunkami rozwoju wskazanymi w obowiązujących dokumentach strategicznych z zakresu transformacji energetycznej tj. Polityki energetycznej Polski 2040 r. oraz Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (i ich aktualizacjami), a co za tym idzie będą kontrybuować do zawartych w nich celów.

2.2 Ostateczni odbiorcy wsparcia

Instrument G3.1.4 *Wsparcie krajowego systemu energetycznego* będzie polegał na inwestycji publicznej w Fundusz Wsparcia Energetyki, w celu zachęcenia do inwestycji prywatnych i poprawy dostępu do finansowania w sektorach polskiej gospodarki bezpośrednio ponoszących koszty transformacji energetycznej.

Instrument będzie działał przez udzielanie pożyczek sektorowi prywatnemu i gospodarstwom domowym, a także podmiotom sektora publicznego zaangażowanym w podobną działalność. Ostatecznymi odbiorcami wsparcia Inwestycji mogą być również podmioty z udziałem Skarbu Państwa. Dopuszczalne jest udzielanie pożyczek spółkom będącym bezpośrednim lub pośrednim właścicielem lub współwłaścicielem spółek prowadzących bezpośrednio przedsięwzięcia inwestycyjne z zastrzeżeniem, że środki pożyczki muszą w całości zostać przekazane (bez zbędnej zwłoki oraz na warunkach nie gorszych niż warunki pożyczki tj. bez dodatkowych korzyści) w formie pożyczkowej do spółki prowadzącej przedsięwzięcie inwestycyjne lub będą stanowić refinansowanie wcześniej wniesionych do spółki realizującej inwestycję środków, a potwierdzenie prawidłowego wykorzystania pożyczki nastąpi na podstawie faktur opłaconych przez spółkę realizującą przedsięwzięcie inwestycyjne lub wewnętrznych dokumentów spółki wraz z uzasadnieniem potwierdzających poniesienie nakładów na zadania związane z danym przedsięwzięciem inwestycyjnym realizowane siłami własnymi tj. przez pracowników spółki.

2.3 Wybór projektów i zasada „DNSH”

1. Warunkiem dostępowym uzyskania wsparcia będzie wykazanie, że planowane do realizacji projekty przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w Europejskim Zielonym Ładzie i KPO.
2. Wymogi wobec projektów:
 - a) wszystkie wspierane inwestycje będą ekonomicznie opłacalne,
 - b) będą zgodne z odpowiednimi celami REPowerEU określonymi w art. 21c ust. 3 rozporządzenia RRF, z wyjątkiem art. 21c ust. 3 lit. a,
 - c) będą sprzyjały przystosowaniu do zmian klimatu oraz będą tworzyć lub podnosić jego odporność wobec obecnej i przyszłej zmienności klimatu,
 - d) spełnią wymogi zgodności z odpowiednimi unijnymi i krajowymi przepisami dotyczącymi ochrony środowiska oraz dotyczącymi pomocy publicznej (w zależności od przepisów dotyczących danego typu projektu),
 - e) nie rozpoczną się przed 1 lutego 2022 r.,
 - f) będą zgodne z zasadą „nie czyni poważnych szkód” (ang. *do no significant harm* - „DNSH”), określoną w *Wytycznych technicznych dotyczących stosowania zasady „nie*

czynić poważnych szkód” na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności⁶.

Zapewniona zostanie zgodność wspieranych inwestycji z art. 6 ust. 3 i art. 12 dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory⁷ oraz art. 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa⁸, a w razie potrzeby przeprowadzona zostanie ocena oddziaływania na środowisko (OoŚ) lub screening, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko⁹.

Ze wsparcia wyłączone będą inwestycje:

- których działania i aktywa związane są z paliwami kopalnymi, w tym ich dalszego wykorzystania¹⁰;
- których działania i aktywa w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) dla których prognozowane emisje gazów cieplarnianych nie są niższe niż odpowiednie poziomy odniesienia¹¹;
- których działania i aktywa są związane z składowaniem odpadów lub ich spalaniem¹², z zakładami mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów¹³ lub górnictwem;

⁶ Dz. Urz. UE C 58 z 18.2.2021, str. 1.

⁷ Dz. Urz. WE L 206 z 21.05.1992 r., str. 7, z późn. zm.

⁸ Dz. Urz. WE L 20 z 20.01.2010, str. 7, z późn. zm.

⁹ Dz. Urz. UE L 26 z 28.01.2012, str. 1, z późn. zm.

¹⁰ Z wyjątkiem (a) aktywów i działań w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła, a także powiązanej infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, wykorzystujących gaz ziemny, które są zgodne z warunkami określonymi w załączniku III do wytycznych technicznych DNSH (C(2023) 6454 final) oraz (b) działań i aktywów, o których mowa w ppkt (ii), w przypadku których wykorzystanie paliw kopalnych jest tymczasowe i technicznie nieuniknione w celu terminowego przejścia na działanie wolne od paliw kopalnych.

¹¹ W przypadku gdy wspierane działanie prowadzi do osiągnięcia prognozowanych emisji gazów cieplarnianych, które nie są znacznie niższe niż odpowiednie poziomy odniesienia, należy przedstawić wyjaśnienie powodów, dla których nie jest to możliwe. Poziomy odniesienia ustanowione na potrzeby przydziału bezpłatnych uprawnień dla działań objętych zakresem systemu handlu uprawnieniami do emisji, jak określono w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2021/447 z dnia 12 marca 2021 r. określającym zmienione wartości wskaźników emisyjności na potrzeby przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji na lata 2021–2025 zgodnie z art. 10a ust. 2 dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 87 z 15.3.2021, str. 29).

¹² Wyłączenie to nie ma zastosowania do działań w ramach niniejszego Instrumentu w zakładach zajmujących się wyłącznie przetwarzaniem odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu oraz do istniejących zakładów, w których działania w ramach tego środka mają na celu zwiększenie efektywności energetycznej, wychwytywanie gazów spalinowych w celu ich składowania lub wykorzystania lub odzyskiwanie materiałów z popiołów pochodzących ze spalania, pod warunkiem że takie działania w ramach tego środka nie skutkują zwiększeniem zdolności zakładów do przetwarzania odpadów ani przedłużeniem okresu eksploatacji zakładów, na co przedstawiono dowody na poziomie zakładu.

¹³ Wyłączenie to nie ma zastosowania do działań w ramach niniejszego Instrumentu w istniejących zakładach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, w przypadku gdy działania w ramach tego środka mają na celu zwiększenie efektywności energetycznej lub modernizację w celu recyklingu odpadów segregowanych w celu kompostowania bioodpadów i fermentacji beztlenowej bioodpadów, pod warunkiem że takie działania w ramach tego środka nie skutkują zwiększeniem zdolności zakładów do przetwarzania odpadów ani przedłużeniem okresu eksploatacji zakładów; w przypadku których dowody przedstawiono na poziomie zakładu.

- obejmujące wodór inny niż odnawialny, zgodnie z odpowiednimi aktami delegowanymi na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r.;
- dotyczące poprawy efektywności energetycznej budynków, jeśli oszczędność wynikająca z realizacji projektu będzie niższa niż 30% energii pierwotnej.

W zakresie biometanu kwalifikowalne będą projekty dotyczące produkcji, przesyłu, dystrybucji i magazynowania wyłącznie zrównoważonego biometanu zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określonymi w art. 29-31 oraz przepisami dotyczącymi biopaliw spożywczych i paszowych określonymi w art. 26 zmienionej dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych¹⁴ oraz w powiązanych aktach wykonawczych i delegowanych. W przypadku inwestycji w przesył i dystrybucję zrównoważonego biometanu projekty muszą gwarantować, zgodność z koncepcją "inteligentnej sieci gazowej" określoną we wniosku dotyczącym zmienionego rozporządzenia TEN-E (COM(2020) 824 final) oraz wprowadzić przepisy zapewniające normy wykrywania wycieków metanu i biometanu oraz zapobiegania im jako integralną część wymogów bezpieczeństwa.

Ostateczny odbiorca wsparcia nie może otrzymać wsparcia z innych instrumentów unijnych na pokrycie tych samych kosztów.

Przedsięwzięcia finansowane w ramach Funduszu wsparcia energetyki powinny być sprawdzane pod kątem spełnienia wymogów zasady „nie czyni poważnych szkód”, względem celów klimatycznych określonych w *art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/2088.*

Cel środowiskowy	Warunki w zakresie spełnienia zasady „nie czyni poważnych szkód”
<u>Łagodzenie zmian klimatu</u>	<p>Inwestycje wspierane przez Fundusz nie będą prowadzić do znacznych emisji gazów cieplarnianych.</p> <p style="text-align: center;"><u>Wodór:</u></p> <p>W przypadku produkcji wodoru wspierany będzie wyłącznie wodór odnawialny zgodnie z odpowiednimi aktami delegowanymi na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r.</p> <p>Produkcja pochodnych wodoru i paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego (RFNBO) kwalifikuje się, jeżeli spełnia warunki określone w dyrektywie RED II (w szczególności osiąga próg ograniczenia emisji gazów cieplarnianych na poziomie 70 %) oraz spełnia warunki określone w opublikowanych aktach delegowanych w ramach RED II w sprawie RFNBO.</p> <p>Infrastruktura wodorowa kwalifikuje się (infrastruktura transportująca</p>

¹⁴ Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 82, z późn. zm.

	<p>100% wodoru). Remont istniejących gazociągów kwalifikuje się wyłącznie w przypadku transportu 100% wodoru.</p> <p style="text-align: center;"><u>Dekarbonizacja przemysłu:</u></p> <p>Dekarbonizacja rafinerii ropy naftowej nie kwalifikuje się ze względu na efekt zablokowania w odniesieniu do paliw kopalnych.</p> <p>Wnioski o wychwytywanie dwutlenku węgla kwalifikują się, jeżeli projekt zostanie ukończony do sierpnia 2026 r., a instalacja wychwytyjąca CO₂ spełnia warunki odniesienia w ramach ETS, a wychwytywany CO₂ pochodzi z nieuniknionych emisji (takich jak emisje procesowe, na przykład w przypadku cementu).</p> <p>Inwestycje w składowanie i transport CO₂ powinny obejmować cały łańcuch wartości CCS, uzupełniając istniejącą wartość.</p> <p>Wszelkie obiekty przemysłowe wykorzystujące wodór muszą osiągnąć prognozowaną intensywność emisji gazów cieplarnianych znacznie poniżej wskaźnika emisyjności dla produktu objętego systemem ETS w przypadku bezpłatnych przydziałów lub poniżej wskaźnika emisyjności dla produktu wraz z wyjaśnieniem powodów, dla których intensywność emisji nie może być znacznie niższa.</p> <p style="text-align: center;"><u>Poprawa efektywności energetycznej i ogrzewanie:</u></p> <p>Pompy ciepła będą traktowane priorytetowo.</p> <p>Kotły gazowe nie będą objęte dofinansowanymi inwestycjami.</p> <p>Priorytetem będą renowacje istniejących zasobów w zakresie efektywności energetycznej, a fundusz nie będzie wspierał budowy nowych budynków.</p> <p>W przypadku ogólnych działań dotyczących sieci ciepłowniczych należy przestrzegać warunków określonych w załączniku III <i>Wytycznych technicznych dotyczące stosowania zasady „nie czyni poważnych szkód” na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (2021/C 58/01).</i></p> <p style="text-align: center;"><u>Bioenergia:</u></p> <p>Tylko zrównoważony biometan spełniający kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określone w art. 29–31 oraz przepisy dotyczące biopaliw na bazie żywności i paszy określone w art. 26 dyrektywy w sprawie energii odnawialnej 2018/2001/UE (REDII) i powiązane akty wykonawcze i delegowane.</p> <p style="text-align: center;"><u>Transport:</u></p> <p>Wspierany może być wyłącznie transport o zerowej emisji.</p> <p>Ponadto:</p> <p>Wyłącza się budowę lub eksploatację sieci przesyłowych i dystrybucyjnych związanych z gazem ziemnym.</p>
<u>Adaptacja do zmian klimatu</u>	<p>Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów, na których prowadzone będą inwestycje.</p> <p>Zakłada się, że powstające i modernizowane obiekty będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich dużą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.</p> <p>Dla inwestycji infrastrukturalnych o wartości przekraczającej 10 mln EUR wymagane będzie przeprowadzenie oceny wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu, zgodnie z wymaganiami <i>Wytycznych Technicznych KE dotyczących stosowania zasady DNSH.</i></p>
<u>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich</u>	<p>Inwestycje objęte wsparciem <i>Funduszu</i> nie będą miały znaczącego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno ich bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.</p> <p>W uzasadnionych przypadkach uwzględnione zostaną ogólne kryteria dotyczące oceny wpływu na stan wód określone w <i>Dodatku B do Rozporządzenia Delegowanego Komisji 2021/2139.</i></p> <p>W przypadkach, gdy kompleksową ocenę oddziaływania na środowisko</p>

	przeprowadza się zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE i obejmuje ona ocenę wpływu na wodę zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE, nie jest wymagana dodatkowa ocena wpływu na stan wód.
<u>Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling</u>	Działalność wspierana w ramach <i>Funduszu</i> nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. W uzasadnionych przypadkach stosowane będzie kryterium 70% gotowości do ponownego użycia, recyklingu i odzysku dla odpadów z grupy odpadów budowlanych i rozbiórkowych.
<u>Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola</u>	Budowa instalacji i obiektów objętych wsparciem <i>Funduszu</i> nie będzie miała znaczącego negatywnego wpływu na emisję zanieczyszczeń. Na etapie realizacji inwestycji mogą wystąpić uwolnienie nieznacznych ilości zanieczyszczeń z maszyn roboczych i pojazdów zaangażowanych w prace inwestycyjne lub modernizacyjne. W uzasadnionych przypadkach uwzględnione zostaną wymagania dotyczące stosowania i obecności chemikaliów określone w Dodatku C do Rozporządzenia Delegowanego Komisji 2021/2139.
<u>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów</u>	Działalność wspierana w ramach <i>Funduszu</i> nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych przewiduje się ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.

3. Główne zasady przyznawania finansowania

Podmiotem odpowiedzialnym za przyznawanie finansowania będzie Bank Gospodarstwa Krajowego. Przedsięwzięcia ubiegające się o pożyczkę będą podlegać ocenie BGK w zakresie przede wszystkim:

- a) kwalifikowalności przedsięwzięcia weryfikowanej na podstawie złożonego wniosku o pożyczkę – pod względem zgodności zakresu rzeczowego przedsięwzięcia z założeniami przedmiotowej Strategii (w szczególności pkt. 1 i 2 powyżej) oraz przez potwierdzenie spełniania kryteriów określonych w *Horyzontalnych zasadach i kryteriach wyboru przedsięwzięć dla KPO*;
- b) możliwości ustanowienia prawnego zabezpieczenia spłaty;
- c) oceny formalnej i merytorycznej pożyczkobiorcy (wnioskodawcy), a w szczególności jego zdolności do spłaty pożyczki z uwzględnieniem specyfiki inwestycji i założeń Instrumentu pożyczkowego.

Podstawowe zasady oceny oraz takie elementy, jak wymogi formalne czy merytoryczne w zakresie ubiegania się o wsparcie oraz proces rozpatrywania wniosków o wsparcie zostaną szczegółowo określone w zasadach naboru wniosków.

Wystąpienie pomocy publicznej będzie weryfikowane zgodnie z obowiązującymi zasadami dotyczącymi udzielania pomocy publicznej. Krajową podstawą udzielania wsparcia będzie program pomocowy (rozporządzenie MKiŚ) wydany na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Co najmniej 9 087 361 627 EUR ze środków KPO wniesionych do Funduszu Wsparcia Energetyki przyczyni się do realizacji celów związanych ze zmianą klimatu zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia w sprawie RRF.¹⁵

2.4 Typ instrumentu finansowego

W ramach instrumentu udzielane będą bezpośrednie pożyczki Ostatecznym odbiorcom wsparcia na finansowanie projektów.

Pożyczki będą udzielane bezpośrednio przez BGK, a każdy projekt będzie współfinansowany przez prywatnego inwestora (inwestorów) lub podmiot (podmioty) sektora publicznego zaangażowane w podobną działalność. Współfinansowanie będzie mogło mieć różne formy, w tym wkładu własnego pożyczkobiorcy czy zewnętrznych źródeł finansowania, z zastrzeżeniem pozytywnej oceny zdolności do spłaty pożyczki. Instrument ma na celu zapewnienie finansowania w wysokości co najmniej 16 270 261 630 EUR (uwzględniając opłaty za zarządzanie).

2.5 Produkt finansowy

W ramach instrumentu udzielane będą dwa rodzaje pożyczek:

1. Pożyczki na sieci elektroenergetyczne:
 - a. Udzielane w PLN,
 - b. Minimalna kwota pożyczki – 200.000.000 PLN,
 - c. Możliwość udzielenia pożyczki do 95% nakładów inwestycyjnych Przedsięwzięcia netto, co najmniej 5% nakładów inwestycyjnych powinno pochodzić z wkładu własnego Ostatecznego odbiorcy wsparcia lub innych zewnętrznych źródeł finansowania nie będących środkami UE, VAT jest wydatkiem niekwalifikowalnym,
 - d. Okres kredytowania: do 25 lat (okres liczony od daty pierwszego uruchomienia pożyczki do dnia jej ostatecznej spłaty), ale nie dłużej niż do 2053 r.,

¹⁵ Ostateczni odbiorcy wsparcia powiązani z konkretnymi projektami będą zobowiązani do przedstawienia uzasadnienia wybranego obszaru interwencji dla każdego wspieranego projektu, wraz z opisem projektu, do celów obliczenia wkładu klimatycznego.

- e. Okres dostępności środków z pożyczek: do 2033 r., z możliwością rozliczenia Przedsięwzięć do 2035 r.,
- f. Dopuszcza się karencję w spłacie kapitału pożyczki maksymalnie do 9 lat od daty pierwszego uruchomienia, ale nie dłużej niż 5 lat od zakończenia realizacji Przedsięwzięcia,
- g. Brak wymogu równych spłat kapitałowych, czy kapitałowo-odsetkowych; sposób spłaty zostanie uzgodniony z pożyczkobiorcą,
- h. Oprocentowanie pożyczek: nie mniej niż 0,5% p.a.,
- i. Brak opłat i prowizji od udzielenia i obsługi pożyczki ze strony pożyczkobiorcy, o ile realizuje on wszystkie zobowiązania wynikające z umowy pożyczki, z zastrzeżeniem możliwości przeniesienia na pożyczkobiorcę kosztów usług niezależnych doradców zewnętrznych wymaganych w procesie udzielenia i obsługi finansowania dla Przedsięwzięcia,
- j. Zabezpieczenie pożyczek – zgodnie z oceną zdolności kredytowej; w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się brak ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki, przy czym w przypadku SPV zabezpieczenie jest wymagane zawsze.

2. Pożyczki na transformację energetyczną:

- a. Udzielane w PLN,
- b. Minimalna kwota pożyczki – 200.000.000 PLN,
- c. Możliwość udzielenia pożyczki do 90% nakładów rzeczowych oraz usług związanych z realizacją projektu (nie wlicza się kosztów akwizycji, kosztów operacyjnych, finansowych), z zastrzeżeniem wymogów prawnych związanych z formą udzielania pożyczki, w szczególności związanych z pomocą publiczną oraz wymogów wynikających z oceny zdolności kredytowej, co najmniej 10% nakładów inwestycyjnych powinno pochodzić z wkładu własnego Ostatecznego odbiorcy wsparcia, VAT jest wydatkiem niekwalifikowalnym,
- d. Okres kredytowania: do 25 lat (okres liczony od daty pierwszego uruchomienia pożyczki do dnia jej ostatecznej spłaty), ale nie dłużej niż do 2053 r.,
- e. Okres dostępności środków z pożyczek: do 2029 r., z możliwością rozliczenia Przedsięwzięć do 2031 r.,
- f. Dopuszcza się karencję w spłacie kapitału pożyczki maksymalnie do 7 lat od daty pierwszego uruchomienia, ale nie dłużej niż 3 lata od zakończenia realizacji Przedsięwzięcia,
- g. Brak wymogu równych spłat kapitałowych, czy kapitałowo-odsetkowych; sposób spłaty zostanie uzgodniony z pożyczkobiorcą,

- h. Oprocentowanie pożyczek: preferencyjne, na poziomie nie mniejszym niż WIBOR minus 250 bps lub rynkowe, stałe lub zmienne, przy czym oprocentowanie nie może być niższe niż 1%,
- i. Brak opłat i prowizji od udzielenia i obsługi pożyczki ze strony pożyczkobiorcy, o ile realizuje on wszystkie zobowiązania wynikające z umowy pożyczki, z zastrzeżeniem możliwości przeniesienia na pożyczkobiorcę kosztów usług niezależnych doradców zewnętrznych wymaganych w procesie udzielenia i obsługi finansowania dla Przedsięwzięcia,
- j. Zabezpieczenie pożyczek – zgodnie z oceną zdolności kredytowej; w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się brak ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki, przy czym w przypadku SPV zabezpieczenie jest wymagane zawsze.

Obydwa rodzaje pożyczek będą udzielane według zapotrzebowania tj. nie przewiduje się podziału alokacji instrumentu na poszczególne rodzaje pożyczek. Nabór dla przedsięwzięć w ramach Pożyczki na transformację energetyczną zostanie uruchomiony pod warunkiem obowiązywania odpowiedniego programu pomocowego i uzgodnienia z Komisją Europejską planu ewaluacji.

2.6 Strategia wyjścia

Środki spłacane przez pożyczkobiorców oraz odzyskiwane w ramach ewentualnych działań windykacyjnych będą zwracane na wskazany przez MKiŚ rachunek w uzgodnionych w umowie terminach.

3. Funkcjonowanie Instrumentu

Institucją odpowiedzialną za realizację inwestycji jest minister właściwy do spraw klimatu i środowiska.

Zadania związane z realizacją inwestycji realizuje na podstawie i w zakresie umowy o powierzeniu zadań związanych z realizacją inwestycji w formie wsparcia zwrotnego w ramach planu rozwojowego zawartej z instytucją odpowiedzialną za realizację inwestycji.

Bank Gospodarstwa Krajowego

Bank Gospodarstwa Krajowego jest państwowym bankiem rozwoju należącym w całości do Skarbu Państwa, którego działalność jest regulowana w szczególności na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2153 i z 2023 r. poz. 1859) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 16 września 2016 r. w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1321), a także szeregu aktów wewnętrznych w sposób szczegółowy określających zasady i procesy funkcjonujące w BGK.

Zgodnie ze statutem, przedmiotem działalności Banku Gospodarstwa Krajowego jest m.in. wykonywanie czynności bankowych, w tym związanych z działalnością kredytową i

pożyczkową. Działalność BGK (w szczególności w przedmiotowym zakresie) jest regulowana prawem bankowym oraz podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego oraz jest kontrolowana i audytowana przez uprawnione organy i instytucje, w tym Najwyższą Izbę Kontroli.

W celu prawidłowej realizacji inwestycji G3.1.4. Wsparcie krajowego systemu energetycznego (Fundusz wsparcia energetyki), BGK zapewni stosowanie właściwych mechanizmów i procesów, a także wykorzystanie odpowiedniej struktury realizacji instrumentu – przy wykorzystaniu dostępnych zasobów organizacyjnych i kadrowych BGK, w szczególności w zakresie:

- 1) oceny kwalifikowalności projektów;
- 2) analizy kredytowej, oceny ryzyka kredytowego;
- 3) zarządzania powierzonymi środkami;
- 4) operacji finansowych;
- 5) księgowości i sprawozdawczości;
- 6) ładu korporacyjnego;
- 7) kontroli wewnętrznej;
- 8) kontroli prawidłowości realizowanych projektów;
- 9) obsługi prawnej;
- 10) zarządzania zasobami ludzkimi;
- 11) komunikacji i marketingu.

Dla uniknięcia wątpliwości przez Instrument pn. Wsparcie krajowego systemu energetycznego - FWE (Fundusz wsparcia energetyki) rozumiany jest zestaw wyodrębnionych w BGK rachunków służących wyłącznie do udzielania i obsługi środków przeznaczonych na realizację inwestycji.

3.1 System wdrażania

1. Środkami przeznaczonymi na realizację Instrumentu będzie dysponował BGK na podstawie umowy powierzenia zadań związanych z realizacją inwestycji w formie wsparcia zwrotnego w ramach planu rozwojowego zawartej z instytucją odpowiedzialną za realizację inwestycji.
2. Pożyczkobiorcy wsparcia zostaną wyłonieni w otwartym naborze trwającym do wyczerpania dostępnych środków.
3. BGK będzie dysponował środkami w oparciu o model bezpośredni, w ramach którego wsparcie będzie kierowane do pożyczkobiorców wsparcia bezpośrednio przez BGK.
4. W ramach BGK powołany zostanie Komitet Inwestycyjny (KI), stanowiący organ decyzyjny podejmujący decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pożyczek, w którego skład wejdą pracownicy banku oraz przedstawiciel MKiŚ (jako obserwator bez prawa głosu). Członkiem KI nie będzie żaden z członków zarządu banku. Szczegółowe zasady funkcjonowania KI określi regulamin Komitetu Inwestycyjnego.

3.2 Zadania BGK

Do zadań **Banku Gospodarstwa Krajowego** bezpośrednio wdrażającego inwestycję G3.1.4, należy w szczególności:

- 1) realizacja Strategii inwestycyjnej;
- 2) opracowanie zasad udzielania pożyczek (zasad naboru wniosków);
- 3) przeprowadzanie naboru wniosków dla projektów;
- 4) przeprowadzenie oceny formalnej i merytorycznej złożonych projektów;
- 5) przeprowadzanie analizy kredytowej, oceny ryzyka kredytowego;
- 6) podpisywanie umów udzielenia pożyczki z odbiorcami wsparcia;
- 7) wypłatę pożyczek;
- 8) administrowanie zawartymi umowami, w tym, monitorowanie i analiza stopnia wykorzystania środków, prawidłowości ich wykorzystania oraz realizacji wskaźników, monitorowanie spłat;
- 9) kontrola ostatecznych odbiorców wsparcia w zakresie prawidłowości realizacji projektów oraz wykorzystania otrzymanego wsparcia, z uwzględnieniem informacji przekazywanych przez IOI, w tym, z wykorzystaniem opracowanego przez Komisję Europejską narzędzia informatycznego „Arachne”;
- 10) rozliczanie wsparcia przekazanego ostatecznym odbiorcom wsparcia i monitorowanie realizacji przedsięwzięć sfinansowanych z pożyczki;
- 11) prowadzenie rozliczeń środków otrzymanych od IOI, a także sporządzanie sprawozdań dla IOI;
- 12) windykacja niespłacanych i nieprawidłowo wydatkowanych pożyczek;
- 13) prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w celu skutecznej realizacji Strategii inwestycyjnej.

W związku z delegowaniem powyższych zadań przez MKiŚ-IOI do BGK, w celu zapewnienia ich realizacji niezbędne jest zabezpieczenie środków pokrywających opłatę za zarządzanie. Przedmiotową kwestię reguluje umowa powierzenia BGK przez MKiŚ-IOI realizacji inwestycji G3.1.4, zawierana pomiędzy MKiŚ-IOI i BGK, o której mowa w art. 141j ust. 1 i 2 uzppr.

4. Harmonogram instrumentu i kamienie milowe

Wdrażanie instrumentu planowane jest według następującego harmonogramu:

Nazwa zadania	termin
Podpisanie umów o pożyczki z ostatecznym odbiorcami wsparcia o wartości co najmniej 30 proc. dostępnych środków na instrument.	do 30 września 2025 r.
Podpisanie umów o pożyczki z ostatecznym odbiorcami wsparcia o wartości 100 proc. dostępnych środków na instrument.	do 31 sierpnia 2026 r.
Przekazanie na rzecz BGK środków do kwoty całkowitej alokacji w ramach inwestycji G3.1.4 na realizację Instrumentu.	do 31 sierpnia 2026 r.

5. Wskaźniki inwestycji

Do pomiaru efektów realizacji Inwestycji G3.1.4 Wsparcie krajowego systemu energetycznego (Fundusz Wsparcia Energetyki) będą wykorzystywane następujące wskaźniki:

WSKAŹNIKI		
L.p.	Termin realizacji	Brzmienie wskaźnika
2	III kwartał 2025 r.	Podpisanie umów o pożyczki z ostatecznymi odbiorcami wsparcia o wartości co najmniej 30 proc. dostępnych środków na instrument.
3	III kwartał 2026 r.	Podpisanie umów o pożyczki z ostatecznymi odbiorcami wsparcia o wartości co najmniej 100 proc. dostępnych środków na instrument. Co najmniej 53% tego finansowania przyczyniać się będzie do realizacji celów klimatycznych przy zastosowaniu metodologii określonej w załączniku VI do rozporządzenia w sprawie RRF.
4	III kwartał 2026 r.	Przekazanie na rzecz BGK środków na kwotę 16 270 261 630 EUR na realizację Instrumentu.

Dodatkowo w odniesieniu do wymogów dotyczących inwestycji klimatycznych: co najmniej 9 087 361 627 EUR z inwestycji wspieranych w ramach Instrumentu będą przyczyniać się do realizacji celów związanych ze zmianą klimatu zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia KPO¹⁶.

¹⁶ Ostateczni odbiorcy wsparcia powiązani z konkretnymi projektami będą zobowiązani do przedstawienia uzasadnienia wybranego obszaru interwencji dla każdego wspieranego projektu, wraz z opisem projektu, do celów obliczenia wkładu klimatycznego.

6. Ryzyka

Strukturę i proces zarządzania ryzykiem w BGK przedstawiają poniższe schematy.

Zidentyfikowano następujące ryzyka i sposoby ich mitygacji:

1) Ryzyko braku popytu

Działania zaradcze: informacja i promocja Instrumentu, przygotowanie odpowiednich parametrów Instrumentu, w tym preferencji, bieżąca współpraca instytucją odpowiedzialną za realizację inwestycji, uproszczenie procedur aplikacyjnych i rozliczeniowych instrumentu.

2) Brak programów pomocowych do udzielania pomoc publicznej

Przygotowanie i wydanie przez MKiŚ odpowiednich programów pomocowych.

3) Ryzyko opóźnienia wdrażania

Działania zaradcze: bieżąca współpraca z instytucją odpowiedzialną za realizację inwestycji i ostatecznymi podmiotami wsparcia oraz wspólne wypracowywanie rozwiązań.

4) Ryzyko braku płynności finansowej w związku z dużym popytem na produkt

Działania zaradcze: bieżąca współpraca z instytucją odpowiedzialną za realizację inwestycji w kwestii rozliczania transz; wypłata zaliczkowa transz do BGK w możliwie krótkim czasie; stały monitoring płynności Instrumentu, tempa wydatkowania środków antycypujący wystąpienie ryzyka płynności. Odpowiednia wysokość wnioskowanych kwot w składanych wnioskach o płatność do KE.

5) Ryzyko braku zgodności (compliance)

Działania zaradcze: ścisła współpraca z instytucją odpowiedzialną za realizację inwestycji, stały monitoring regulacji.

6) Ryzyka wiążące się z prowadzeniem działalności (operacyjne, kredytowe, związane z nadzorem nad realizacją inwestycji, itd.)

Działania zaradcze: ryzyka wiążące się z prowadzeniem działalności pożyczkowej (w tym ryzyko kredytowe, związane z nadzorem nad realizacją inwestycji, itd.) mitygowane będą stosowaniem wewnętrznych procedur Banku oraz działaniem mechanizmów audytu wewnętrznego i zewnętrznego, a także doświadczeniem i dobrymi praktykami wypracowanymi podczas wieloletniej działalności jako podmiotu udzielającego finansowania ze środków własnych oraz środków powierzonych.

7. Monitoring i sprawozdawczość

W celu efektywnego i rzetelnego monitorowania postępu wdrażania Instrumentu oraz niniejszej Strategii wprowadzona zostanie sprawozdawczość. Wymogi sprawozdawcze BGK względem MKiŚ zostaną opisane w Umowie IOI-BGK i będą determinowały zakres informacji pozyskiwanych przez BGK od ostatecznych odbiorców wsparcia. Wspomniane wymogi będą precyzowały formę, zakres oraz częstotliwość przekazywania sprawozdań, a także innych informacji istotnych dla monitorowania realizacji Strategii.

Sprawozdawczość związana z realizacją Instrumentu będzie prowadzona za pomocą systemu teleinformatycznego. Zakres informacji przesyłanych elektronicznie niezbędnych do przedstawienia przez BGK zawierać będzie m.in. wymagania wynikające z właściwych przepisów unijnych. Ponadto sporządzone zostanie Sprawozdanie końcowe z wdrażania Instrumentu FWE.

MKiŚ będzie dokonywał oceny stanu wdrażania Instrumentu FWE. Efekty takiej oceny wraz z wnioskami i rekomendacjami, jakie zostaną na ich podstawie sformułowane, będą podstawą do ewentualnych zmian założeń Strategii.

W celu zarządzania środkami BGK otworzy rachunki bankowe i będzie prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową w celu identyfikacji poszczególnych operacji księgowych i bankowych prowadzonych dla wszystkich wydatków w ramach Instrumentu. Zarządzanie otrzymanym wkładem z KPO oraz saldem niewypłaconych środków dokonywane będzie zgodnie ze Strategią Inwestycyjną. Wyodrębniona ewidencja księgową zapewni także realizację obowiązków sprawozdawczych wynikających z właściwych regulacji unijnych.

W celu ochrony środków i zarządzania płynnością Instrumentu, środki niewypłacone na podstawie Umowy z IOI, w tym zasoby zwrócone, będą przechowywane na Rachunkach Bankowych Instrumentu.

Zapewniony zostanie pełny monitoring działań pożyczkobiorców. Monitoring prowadzony będzie na dwóch etapach wdrażania projektów:

- 1) Na etapie realizacji inwestycji monitoring obejmował będzie postęp realizacji inwestycji i prawidłowości wydatkowania środków.
- 2) Na etapie spłat pożyczki monitoring będzie prowadzony zgodnie z wewnętrznymi regulacjami obowiązującymi w Banku i będzie tożsamy z procedurami obowiązującymi finansowanie własne Banku, z ewentualnymi modyfikacjami uwzględniającymi specyfikę Instrumentu.

8. Kontrola i nadzór

Szczegółowe zasady dotyczące kontroli zostaną zawarte w Umowie IOI-BGK.

BGK będzie prowadził weryfikację w zakresie spełniania warunków uruchomienia pożyczki. BGK zapewni ustanowienie systemu kontroli wewnętrznej (zarządczej), który zagwarantuje, że powierzone mu funkcje będą realizowane w odpowiedni sposób, zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami. Poprzez system kontroli wewnętrznej BGK będzie sprawował nadzór nad funkcjonowaniem mechanizmu stosowania swoich regulacji wewnętrznych oraz innych właściwych procedur, zasad i procesów obowiązujących w stworzonej strukturze, w tym nad zachowaniem odpowiedniej ścieżki audytu oraz właściwym przechowywaniem dokumentów. W ramach kontroli wewnętrznej BGK zapewni odpowiednie rozdzielenie funkcji oraz jasny podział obowiązków w swojej strukturze organizacyjnej, wyrażony przejrzysto opisanymi zakresami uprawnień, obowiązków i odpowiedzialności.

9. Informacja i promocja

BGK będzie prowadził działania informacyjno-promocyjne w celu skutecznej realizacji Strategii. W zależności od potrzeb i etapu wdrażania Instrumentu przez zróżnicowane kanały medialne (Internet, media społecznościowe, media tradycyjne) będzie docierał z informacją o Instrumencie do potencjalnych zainteresowanych (Ostatecznych odbiorców wsparcia). Działania promujące projekt będą elementem polityki informacyjnej Banku.

10. Aktualizacja Strategii Inwestycyjnej

Aktualizacja lub zmiana Strategii będzie dokonywana w oparciu o postanowienia Umowy o powierzeniu zadań związanych z realizacją inwestycji w formie wsparcia zwrotnego w ramach planu rozwojowego, na wniosek Ministra lub BGK pod warunkiem akceptacji drugiej strony umowy, z zastrzeżeniem, że aktualizacja lub zmiana Strategii nie mogą powodować, że:

- dokument przestanie być spójny z postanowieniami Decyzji wykonawczej Rady w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Polski (COM(2022)268 final, ze zm.;
- warunki wsparcia staną się mniej korzystane albo mniej przejrzyste dla Ostatecznych odbiorców wsparcia.

Zdarzeniami uzasadniającymi przeprowadzenie wyżej wskazanego procesu będą w szczególności następujące okoliczności:

- gdy uzasadniają to dotychczasowe wyniki BGK i ich wpływ na osiągnięcie celów KPO w zakresie Instrumentu FWE wynikające z monitoringu,
- gdy wystąpią znaczące zmiany na rynku lub inne zdarzenia mające realny wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą lub popyt na pożyczki w ramach Instrumentu Finansowego,

- jeśli nastąpi znacząca zmiana zapisów KPO lub innych dokumentów programowych lub strategicznych,
- gdy nastąpią zmiany w regulacjach prawnych (unijnych lub krajowych), w tym dokumentach wykonawczych wydanych przez KE lub ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, a w szczególności – przyjęty zostanie nowy program pomocowy.